

## Ýdeal Öđretmenin Özellikleri

### Ýdeal Öđretmenin Özellikleri

Öđretme evrensel bir uğraıtır. Yapadığymız çevrede her an ana baba çocuklarına,usta çýrađına,öğretmenler öğrencilerine sürekli bir peyler öğretirler. Yani sürekli bir öğretme ve öğrenme durumu söz konusudur. Ancak öğretme ve öğrenmenin iki deđiþik iþlev olduğu her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Çünkü öğretme bir kiþi tarafýndan gerçekteþtirilirken öğrenme baþka bir kiþide olupur. Çok açık ve basit gibi görölse de aslında üzerinde ciddi bir þekilde durulması gereken bir durumdur. Öđretme öğrenme sürecinin etkili olabilmesi için o iki kiþi arasında çok özel bir iliþkinin kurulması gerekir. Baþka bir deyiþle öğretmen ve öğrenci arasında özel bir bađ kurulmalıdır.

Kuþkusuz her öđrenme süreci ve sonuçlarının eđitsel deđeri bir deđildir. Kimileri yüzeysel etkiler býrakýr. Bunlar kýsa süre sonunda ya unutulur ya da kullanýlabilir yeterlikte deđildir, eksiktir. Kimi öđrenme sonuçları da bunun tersi, uzun süreli ve kalıcıdır.

Öđrenmeyle kazanılması istenen değerlerin kolay, unutulmaması, tam ve kullanýlabilir nitelik tapması, öğrenenin kiþiliðinin bir parçası, özelliði haline gelmesi ile mümkündür. Böylesi bir öğrenme sonucu da öğrencinin kendi öğrenme yapantısı içinde kazanılabilir. Öđrencinin öğrenme yapantısı, gerçek yapantı kopullarına dönüþmedikçe beklenen nitelikte bir öğrenme gerçekteþemez. Gerçek, bilinçli ve plânlı bir yapantıda amaç vardır. O amaç yönünde uygun araçlarla uygun etkinlikler yer alır. Bu etkinlikler ilgili kiþice içten bir yöneliþle severek, isteyerek yürütülür. Çalıþma sırasnda karþýlaþılan güçlüklerle direnilir. Engelleri yenmek için düþünür, birtakým çözümler üretir ve kararlar verip, uygular. Çalıþmalarını eleþtirir, durumu yorumlar. Yeni birleþimlere varır. Yeni bilgi ve görüþler, davranýþlar kazanır. Böylece kendi yapantısı içinde kazandığı değerleri çok yönlü etkileþimlerle elde eder. Bu kazanımlar kalıcı olur, kolay kolay unutulmaz. Ýnsanın kiþiliðinden silinmez. Bu bir etkin öğrenme biçimidir. Öđrenmeyi etkinleþtirmede öğretmenin yeri büyüktür. Öđrenmeyi etkinleþtiren öğretmen davranýþlarıysa bir bütündür. Bu bütünün her ögesi önemlidir.(1)

Öđretmen sahip olduğu bilgi muhtevasını öğrencilere aktarmanın, mesleðini icra etmenin yanısıra öğrencileri kiþiliðiyle de etkilemektedir. Öđretmen dersi iþlemesindeki etkililiðinin yanında öğrencilerce olumlu veya olumsuz tutum ve davranýþlarıyla da değerlendirilmektedir. Öđrenciler kýsa bir zaman zarfında öğretmenlerinin neye nasıl tepki vereceðini,nasıl bir kiþiliði olduğunu çözümlerler.

Öđrenciler, öğretmenlerinin gönderdikleri sözsüz iletilere çok duyarlıdır. Adale gerilmelerini, dudak kenarlarındaki gergin çizgileri, tümüyle beden dilini okumasını hemen öğrenirler. Bu sözsüz iletiler sözlü iletilerle çeliþiyorsa, öğrencilerin aklı karýþır ya da sözsüz iletilere inanır ve bununla ters düþen sözlü iletileri yapmacık kabul ederler.(2)

Sınıfta öğretmenle öğrenci arasındaki iliþkiler, öğrenmenin ve eğitimin temelini teþkil eder. Söz ve eyleme dayalı bu iliþkiler iyi ise, sınıfta olumlu bir öğrenme atmosferi olupur; iliþkiler kötü ise, sınıfın öğrenme atmosferi giderek bozulur ve eğitim amacına ulaþmaz . O hâlde sınıftaki eğitici ortamın büyük ölçüde öğretmenin davranýþlarına bağlı olduğu söylenebilir.(3)

Öđretmen davranýþlarının niteliklerini inceleyen birçok çalıþma vardır. Öđretmen davranýþları özelliklerine göre temel olarak iki yönde ele alınmaktadır. Birinci yöndeki davranýþlar öđrencide sevgi, saygı ve yaklaþma yaratırken, ikinci yöndeki davranýþlar ise endiþe, korku ve uzaklaþma yaratır. Dolayısıyla birinci türdekiler demokratik, ikinci türdekiler otokratik bir öđretmenin davranýþları olarak nitelendirilmektedir. Bu sınıflandırmaya göre ideal bir öđretmen demokratik öđretmen tanımý içine girmektedir.(4)

Smith iyi ve kötü öğretmeni þu þekilde tanımlamaktadır; (5)

## Ýyi bir öđretmen;

- Daima üzüntü ve gerginlikleri hisseder ve bu durumu en asgari düzeye indirger,
- Öğrencilerin ayrı ayrı bireyler olduklarını ve her birinin bireysel ilgiye ihtiyaçları olduğunu bilir ve kendilerini iyi hissetmelerini sağlar,
- Çalışma hayatına ve görev anlayışına kuvvetle inanır fakat bunu menfi bir baskı ile yapmaz,
- Öğrenciler ve ailelerini olumlu bir şekilde yönlendirir ve ortak çalışma gereğini kabul eder,
- Sert davranmaktan kaçınır,
- Eleştirmekten ziyade ödüllendirmeye önem verir,
- Öğrencilerin, isteklerini, yeteneklerini ve kişiliklerini bilir,
- Sonuçları, deşipken ve ilginç olarak görür,
- Geniş kapsamlı müfredatı temel becerileri geliştirmek için en iyi yol olarak görür,
- Öğrenim deneyimleri için merak ve yaratıcılığı anahtar kavram olarak görür,
- İçerik ve öğrencilere uyum sağlamak için öğretim faaliyetlerini çeşitlendirir.

Böyle bir öğretmen tarafından yönetilen sınıf canlı, ilginç ve başarılı öğrencilerle dolu olacaktır. Az bir stres ve küçük bir gerginlik olacaktır. Buna karşın birçok grup iş birliği ve tolerans olacaktır. Öğrenciler öğrenmek için istekli olacak ve ona göre davranacaklardır. Ayrıca hepsi kendilerine güvenilen, kendi kendilerini disipline etmiş ve kendine güvenli öğrenciler olacaklardır.

## Kötü bir öğretmen;

- Genellikle öğrencileri korkutur ve sert bir yetkin gibi davranır,
- Gerçek dışarı amaçlar üzerine dayalı baskı ile stres oluşturur,
- Öğrencileri ve ailelerini olumsuz yönden ele alır,
- Ödülden çok cezaya önem verir, sükûnetten ziyade stresi benimser ve çok az gülümser,
- Her zaman cezalandırarak peyler bulur ve bir olayda bunu yapılandırır,
- İstekleri dondurur, canlı ve meraklı öğrencileri tehdit olarak görür,
- Geniş kapsamlı müfredatı sevmez eğitimde temel becerileri dar partlar içinde dúpünür,
- Sonuçları standart görür ve kısıtlayıcı bir zaman cetveli geliştirerek her peyde bunu hâkim kılar,
- Kendi tariflerini geliştirir,
- Deşipkiklere püphe ile yaklaşıır,
- Pasif öğretimi tercih eder,

- Çoðu kez öðrencileri taciz eder, ancak onlardan iyi bir davranýþ ve tolerans bekler.

Literatürde bu ve benzer tanımlara sýkça rastlamak mümkündür. Ancak önemli olan literatürdeki ideal öğretmen tanımlarıyla gerçekte tanımlanan ideal öğretmen tanımlarının tutarlılığıdır. Bu bağlamda anlamlı olması amacıyla öğretmen yetiþtiren bir kurumun öğrencileri örneklem olarak alınıp onlardan “ideal öğretmen” konusunda bir kompozisyon yazmaları düþünülmüş ve uygulamada bu düþünceyi gerçekleþtirmek amacıyla Gazi Üniversitesi Meslekî Yaygın Eðitim Fakóltesi çocuk geliþimi anabilim dalý ve aile ekonomisi beslenme anabilim dalý ile giyim ve çiçek örgü dokuma anasanat dalý üçüncü sýnýf öğrencilerinden “ideal öğretmen” konulu bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Örnekleme giren öğrenciler Tablo 1’de verilmiştir.

**Tablo 1: Ýncelemenin Örneklemi**

Bölüm	Sýnýf	Öðrenci Sayısı
Çocuk Geliþ.ve Aile Ek. Yay. Eð.	Çoc. Gel. Yay. 3	24
	<b>Anabilim/Sanat Dalý</b>	
Çocuk Geliþ.ve Aile Ek. Yay. Eð.	Aile Ek .Beslenme 3	22
Giyim Yaygın Eðitimi	Giyim 3	29
Eİ Sanatları Yaygın Eðitimi	Çiçek Örgü 3	25
	Dokuma	
<b>Toplam</b>		<b>100</b>

100 kişilik örneklem grubundan toplanan kompozisyon kağıtları literatürde en çok kullanılan bir kontrol listesi (Self-Evaluation Checklist for teachers) esas alınarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme yapılırken, her kompozisyon kağıdında belirtilen ilk üç özellik dikkate alınmıştır.

Bu özelliklerin gruplandırılması yapıldığında “ideal öğretmen” kavramı üç boyutta toplanmıştır. Tablo 2 , ideal öğretmenin öğrencilere göre bireysel özelliklerini vermektedir.

**Tablo 2:Ýdeal Öğretmenin Bireysel Özellikleri**

<b>A. FÝZÝKSEL ÖZELLİKLERÝ</b>	<b>(5)</b>
• Kıyafet	(5)
<b>B. ENTELEKTÜEL ÖZELLİKLERÝ</b>	<b>(4)</b>
• Anlayış	(4)
<b>C. SOSYAL ÖZELLİKLERÝ</b>	<b>(33)</b>
• Saygı	(12)
• Liderlik	(8)
• Dürüstlük	(7)
• İnsan Tabiatının Anlama	(6)
<b>D. DÝĐER KÝÞÝLÝK ÖZELLİKLERÝ</b>	<b>(34)</b>
• Öğretmeye Karşı Ýlgi	(14)
• Duygusal Denge	(8)
• Neþe	(5)
• Kendine Güven	(4)

Öğretmen adayý öğrenciler, öğretmenlerin fiziksel özelliklerini (ses,kıyafet vb.) ve entelektüel özelliklerini (yaratıcılık, orjinallik, anlayış vb.) ideal öğretmenliğin özelliği olarak pek düşünmemektedirler.

Diğer taraftan ideal bir öğretmende; saygı, liderlik, dürüstlük ve insan tabiatını anlama gibi sosyal nitelikleri aradıkları görülmektedir.

İdeal bir öğretmende aranan diğer kişilik özellikleri ise; öğretmeye karşı ilgi, duygusal denge, neşe, kendine güven ve hopgörü beklende sıralanmaktadır.

**Tablo 3:İdeal Öğretmenin Meslekî ve Akademik Yeterlikleri**

<b>A. KONU BİLGİSİ</b>	<b>(66)</b>
• Esas Alan Bilgisi	(35)
• Genel Eğitim	(16)
• Bilimsel Tavır	(15)
<b>B. GENEL ÖĞRETİM YETENEĞİ</b>	<b>(64)</b>
• Çocuğun Tabiatını ve İhtiyaçlarını Anlama	(21)
• Çeşitli Metot ve Teknikleri Kullanma	(10)
• Öğrenci ve Öğretmenin Öğrenime Katılmasında Denge Sağlama	(9)
• Dersi Açıklama Yeteneği	(7)
• Konuyu Zenginleştirme Yeteneği	(6)
• Anlatım ve İfade Açıklık	(4)
• Dikkatli Ders Hazırlama	(4)
• Öğrencinin Çevresini Analiz Etme ve Kullanma Yeteneği	(3)
<b>C. ÖZEL ÖĞRETİM YETENEĞİ</b>	<b>(14)</b>
• Öğrenciler Arasındaki Bireysel Ayrılıkların Analizi	(11)
• Öğrenci Ayrılıklarına Uyum	(3)
<b>D. KİŞİSEL İLİPKİLER</b>	<b>(45)</b>
• Öğrencilerle Dostça ve İb Birliği İçinde Çalışma	(38)
• Öğrencilere Karşı İlgili Duyma	(7)
<b>E. FALİYETLERİ BİLEME VE DÜZENLEME</b>	<b>(3)</b>
• Günlük Programı Planlama	(3)

Tablo 3'de görüldüğü gibi öğrenciler, meslekî ve akademik yeterliliklerinde ideal öğretmeni, alanında uzman, öğrencileriyle dostça ve ib birliği içinde çalışan, çocuğun tabiatını ve ihtiyaçlarını anlayan, kültürlü, çalışmaları bilimsel tavır içerisinde sürdüren, öğrencilerin arasındaki bireysel ayrılıkları analiz eden ve çeşitli metot ve teknikleri kullanan öğretmen olarak tanımlamaktadırlar.

Diğer taraftan, öğrenci ve öğretmenin öğrenime katılmasında denge sağlayan, dersi açıklama yeteneğine sahip, öğrencileriyle ilgilenen konuyu zenginleştirme yeteneğine sahip öğretmen ideal öğretmendir.

**Tablo 4:Ýdeal Öğretmenin Meslekî Atitüdüle İlgili**

**Tutum ve Davranışları**

<b>A.MESLEKİ İLİŞKİLER</b>	<b>(6)</b>
• Rehberlik	(3)
• Sorumluluk Taahhütü	(3)
<b>B.MESLEKİ ATITÜDLER</b>	<b>(4)</b>
• Eğitimde Demokratik Süreçleri İsteyerek Uygulama	(4)

Öğretmen aday öğrenciler, öğretmenlerin meslekî atitüdüle ilgili tutum ve davranışlarını (eğitimde demokratik süreçleri isteyerek uygulama, rehberlik ve sorumluluk taahhütü vb.) ideal bir öğretmenin özelliği olarak düşünmemektedirler.

**Sonuç**

Sonuç olarak, öğrencilerin ideal öğretmen tanımları kalın çizgilerle şöyle belirlenebilir; öğrencileriyle dostça ve iş birliği içinde çalışmaya alışkanlığı kazanmış, alan bilgisi tam, öğrencisinin tabiatını ve ihtiyacını anlayan, genel eğitiminde ve bilimsel tavrında eksik olmayan, saygılı, sevgi dolu, öğrenciler arasındaki bireysel ayrımları analiz edebilen, derslerinde çeşitli metot ve teknikleri kullanabilen öğretmen.

Çağdaş literatüre göre bir öğretimde bulunması gereken üç genel özellik vardır. Bunlar; alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisidir. Bu özelliklere sahip olan öğretmen, idealize edilmiş öğretmen davranış gruplarındaki birçoğunda ortak olan sevgi, saygı, hoşgörü, iş birliği gibi özelliklere sahip olduğu zaman öğrencileri ile daha etkin bir iletişime geçebilir.

Diğer taraftan öğretmenin kişilik özellikleri bir müddet sonra öğrencilerce çözümlenmektedir. Dolayısıyla öğretmen ne bildiğiyle değil, kendisiyle yüzleşmektedir. Birtakım olumsuz durumların bertaraf edilmesi için öğretmen, öncelikle öğrencilerin tutum ve davranışlarını iyi analiz ederek, ona göre kendisi tutum ve davranış geliştirmelidir.

**Bu sayfa Gelir**

Eğitimin Gerçek Adresi... [www.ogretmendostu.com](http://www.ogretmendostu.com):

<http://www.ogretmendostu.com>

**Bu Sayfa için Bir Url Girdinizmi:**

<http://www.ogretmendostu.com/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=9>